

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „
 Helyben hárhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség közértelemért visszafizetésre vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, szept. 27.

Magyar függetlenség — német pénzen.

— Vasutaink német kézben. —

Csak pár szót és néhány számot olvasunk a frankfurti *Eisenbahn-Renten-Bank* 1899—1900. évi jelentéséből. Az van benne megírva, hogy a bank birtokában egyebek között *negyvennyolcz millió korona értékű magyar vasuti elsőbbségi kötelezvény van.*

Olyan szám ez, a melynek olvasására megdöbben a magyar ember s önkéntelenül kérdezi:

— Ez hát az a híres magyar vasuti politika eredménye?

Utazom Nagyváradról az Érmellékre. Azt hiszem, ez már csak magyar vasut, hiszen gyorsaságra és döcögésre versenyez az országuton ballagó ekhós kocsi. Talán így van? Dehogy! A bihari vasutakból *négy millió korona értékű elsőbbségi kötvény és egy millió kétszáz-ezer korona értékű kötvény az Eisenbahn-Renten-Bank tulajdona!*

Menekülök Debreczenbe, az alföldi magyarság központjába. Innen már csak magyar vasutra ülhetek? Megyek innen egy jó magyar vidékre, Egerbe, az Ohat-Kócs felé vezető derék vicinálison. A kis masina majd megful a homokban, de bírja emberül, éppen mint az alföldi juhász. Ez talán magyar vasut? Dehogy! Ennek a vasutnak *nyolcz millió korona* van a frankfurti banknál.

Már pedig én minden áron Egerbe akarok menni! Próbáljuk meg a füzes-abonyi utat. Ez talán magyar vonal?

Ennek is *nyolcz millió* koronája van a német bank pénztárából.

Kétségbeesve nyulok az utolsó mentő eszközhöz: választok kerülő utat és megyek Tokajon, Szerencsen át Egerbe. Téved, a ki legalább itt vél magyar vonalat feltalálni. Ott megy át a vasut a betyáiról híres Nyírségen, megkerüli a büszke tokaji Nagy hegyet, hidjáról köszönti a szöke, a magyar Tiszát (a folyót!) és — ennek is *két csekély milliócskaja* van a németnél rováson!

S aztán ha Eger környékén akarnék magyar vasuton parádézni, ott is csúfosan megjárnam. Van a vidéken egy vasut, mely büszkén viseli a *mátrai* nevet, pedig igazában csak *frankfurtinak* kellene ezt is elkeresztelni: ennél *tizenkét millió* koronával van érdekelve a sógor.

Ne folytassuk tovább. Hanem említsük meg, hogy ez még csak egyetlen egy német bank számlája, a többi képzeljük hozzá s aztán álljunk ki és mondjuk magunkat független államnak.

Szomorú, nagyon szomorú jelenség ez. Az embernek szinte kedve volna feltámasztani Széchenyit halottaiból s vele kiáltani oda a nemzetnek:

— Gazdagodjatok! Először az erszényetek legyen független, akkor parancsolatok kifelé is! De míg a fillért a szomszédból kéritek kölcsön, bizony kikaczagják itthon is a kölcsön pénzen vett czifraságokat!

Mit ér a törvényben kimondott függetlenség, ha minden apró vicinálishez Frankfurtról kell kölcsön kérnünk a garast. Semmit. Benne van a törvényben, de nem tudunk érvényt szerezni neki. Olyanok vagyunk, mint az önérzetes

diurnista: magunk közt nagyban hangoztatjuk a független, önálló élet szépségeit, de bizony úgy 15-ike táján, mikor kifogy a pénz, szép alázatosan kérünk a nagyságos szomszédtól egy kis előleget.

Ha a hibát keressük, csak magunkra vessünk. Nézzük meg az országgyűlési pártokat: foglalkozik közülök csak egy is komolyan gazdasági kérdésekkel? 1867 és 1848 körül tánczolniak 33 év óta, a nélkül, hogy tovább haladtunk volna. Sőt ellenkezőleg: estünk, a kvóta-ügyben minden törvény, jog és igazság lábba tiprásával megaláztak. Estünk, mert nem volt meg az erőnk, a szilárd gazdasági alapunk, a mire biztosan támaszkodhatnánk. Mert még ma is, mint a fentebbi számok szomorúan tanúsítják, többek közt politikánk egyik legfontosabb és legmagyarabbnak állított ágában: a vasutakban német zsebünk!

Vajjon az ujonnan összeülő országgyűlés fog a javításról gondolkodni és — tenni?

K. A.

Néppárti gyűlések.

Az országgyűlési néppárt október hó 7-én vasárnap délelőtt 11 órakor *Zala-Lövön* és *Baksán* ugyanaznap, népgyűlést rendez a következő tárgysorozattal:

Elnöki megnyitó. Tartja: *Rakovszky* István, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő.

A néppárt és az új rend. Tartja: *Páder* Rezső, plebános, orsz. képviselő.

A néppártról. Tartja: *Buzáth* Ferencz, orsz. képviselő.

A szövetségről. Tartja: Dr. *Ernszt* Sándor, Elnöki zárszó.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Kellemes nyaralás.

Írta: Papp János.

I. Az utazás.

A társaság feszült figyelemmel hallgatta Béla urat, aki a következőképen kezdte elbeszélését:

A nyarat P.-Füreden töltöttem. Tudjátok ti, hogy hol van P.-Füred? A világ végén, a legeslegvégén. De igen kellemes az útja. A legvicinálisabb vicinálison halad az ember a cizélja felé 12 mondd: tizenkét órán keresztül. Átkozottul nagy hőségben tettem meg ezt az utat, de a legkiálthatatlanabb társaságban. Parasztok jöttek az alföldi aratásból s mivel nem volt elég III. osztályos kupé, a második osztályokat is megtöltötték a zsiros hajú atyfiakkal. Az én szakaszomba is betuszkoltak hetet. Nagyon udvariasak voltak az utitársaim, mondhatom. Mikor a kénes gyufával pipára gyújtottak, nem tartották azt közvetlenül az orrom elé, megelégedtek ha egy pár centiméter távolságból szívom magamba a kedves illatot s ha fuldokolni kezdtem, mély részvétük jeléül örült kacagásba törtek ki. Ha pöktek, (pedig gyakran megcselekedték.) vigyáztak, hogy a

czilinderemet baj ne érje, ellenben a sárga cipőmet rövid fél óra alatt tönkretették. Ennek fejében megkínáltak pálinkával, aminek az illata olyan kellemes volt, hogy kábult tőle az ember.

Alig egy órát töltöttem ezzel a kedves társasággal s már akkor elhatároztam, hogy vagy megmenekülök tőlük, vagy öngyilkos leszek. Kértem a kalauzt, hogy adjon más helyet, ha mindjárt a kupé tetején is, mert én ott tovább nem maradok. Ismeritek ti a vicinális kalauzokat? Olyan udvariasan válaszolt, hogy csak éppen azt nem mondta, hogy ha nem tetszik, ugorjam le. Olyanfélét mormogott, hogy nem mondta ő nekem, hogy utazzam. Más helyet persze nem adott. Már lestem a kellő pillanatot, hogy le ugorjam a vonatról, mikor a szerencsés véletlen megszabadított kellemetlen utitársaimtól. Az atyfiak összeveszték a pálinkán és összeverekedtek. Előbb összetörték a pálinkás üveget, azután betörték egymás fejét s végül bevették a kupé ablakait. Én egy pár oldalbadőfessel éppen menekültem ki a küzdelemből, utitársaimat pedig a legközelebbi őrháznál leszállították a vonatról.

Kora reggel volt, mikor elindultam s késő este lett mire a vonat megérkezett a végállomásra. Azt hittem, hogy a földteke másik felén vagyok, pedig összeviszta kilenczvenhét és fél kilométert tett meg a szeretetreméltó vicinális.

No, mindegy, csakhogy megérkeztünk, gondolám. A prospektus szerint a fürdő a vasuti állomás közvetlen közelében fekszik. Tudjátok ti mi ez a közvetlen közelség? Elmondom nektek. Mikor leszállottam a vonatról, mindekelőtt tapogatózni kezdtem a pokoli sötétségben, míg végre egy bolyhos tömegben megakadtam.

— Hó, mondta a tömeg.

Gyufát gyújtottam s láttam, hogy egy bundába burkolózott paraszt fuvaros áll előtttem. Kalapot emelt s megszólalt:

— Az ur akar P.-Füredre menni?

— Igen. Maga talán a kocsis?

— Én vagyok. Hozott az ur fáklyát?

Ha azt kérdezte volna tőlem, hogy mi a véleményem a kínai háború kimeneteléről, nem lepett volna úgy meg, mint ezzel a kérdésével. Hogy hoztam-e fáklyát? Hát minek néz ez az ember engem?

— Aztán minek az Isten csodájának az a fáklya?

— Hát puskája van-e az urnak? kérdezte tovább a paraszt, anélkül, hogy megmagyarázta volna, mire kell a fáklya. Méregbe jöttem s szinte rátámadtam az oláhra:

— Hallja barátom, ne komédiázzék velem, persze, hogy nincs se fáklyám se puskám. Minek az nekem?

A perzsa sah elutazása.

Perzsia hatalmas uralkodója, a királyok-királya tegnap délelőtt tizenegy órakor utazott el Budapestről. A bucsuzás ép oly szívélyes és tünnepélyes volt, mint a fogadtatás és a sah többször kifejezte megelégedését a Budapestben látottak fölött.

Néhány percczel tizenegy óra előtt trombitaszó jelezte a sah jövetelét. *Muzaffer Eddin* briliánsokkal és egyéb drágakövekkel díszített tábornagi egyenruhájában jött, oldalán *József Agost* főherceggel. Mindenekelőtt a királyi váróteremben *Szell Kálmán* miniszterelnök üdvözlését fogadta. Majd *Vámbéry Armin* tanárhoz lépett és remekművi briliáns gyűrűt huzzott az ujjára e szavak kíséretében:

— Te mindig jó barátja voltál családnak, remélem örökre az maradsz.

Ezzel a sah megcsókolta *Vámbéry*-t.

Muzaffer Eddin ezután a perronra ment, mire a katonaság tisztelgett, az ezred lobogóját meghajtották és a zenekar rázendített a perzsa himnuszra.

A sah végig haladt az arcvonal előtt, szalutált a katonáknak és szalonkocsija előtt sorra kezelt fogott a megjelent méltóságokkal.

Igen barátságosan bucsuzott *József Agost* főhercegtől, akinek háláját fejezte ki egész itt időzése alatt tanusított gyöngéd figyelméért, majd bucsuzóul így szólt a sah:

— Adja át Fenség legmélyebb köszönetemet *Herencz József* királynak és mondja meg, hogy a fényes vendéglátást és a budapesti szép napokat nem felejttem el soha!

Még egyszer megrázta a sah a főherceg kezét és felszállt kocsijába, a hová követte *Berchtolsheim* gróf lovassági tábornok, a besozott kíséret, a nagyvezír és a többi perzsa méltóság.

A sah a kocsikablakából köszöntgetett, mi alatt a vonat, melyet *Marx János* magyar államvasuti igazgató vezet Zimonyig, lassu méltósággal megindult.

A közönség zajos éljenzése közben hagyta el a vonat a pályaházat.

József Agost főherceg a megjelent előkelőségekkel visszatért a királyi váróteremhez, miközben a zenekar a néphimnuszot játszotta.

A főherceget távozásakor élénken megéljenezték.

A sah kíséretéből többen maradtak itt, köztük a pétervári, párisi és berlini perzsa követek, a kik itt várják be a sah visszatértét és azután mennek vissza állomáshelyeikre.

A sah különvonata a királyvágányon ment át a kőbányai állomásra, illetőleg a budapest-zimonyi vonalra. A sah csak este 11 órakor érkezik meg Belgrádba.

Muzaffer Eddin Budapestről Konstantinápolyba utazott, ahonnan visszatérőben *Sándor király* vendége lesz Belgrádban. Október 7-én a perzsa sah újra visszajő hozzánk.

Szabadka, szept. 27. (Saját tud. táv.)

A sah pont 4 órakor utazott a szabadkai állomáson keresztül. Tiszteletére az állomáson több polgári és katonai notabilitás jelent meg, a kiket a Kelet fejedelme nyájasan üdvözölt.

A megfelebbezett főjegyzőválasztás.

— A második felebbezés. —

Közöltük már, hogy a városi főjegyző választása ellen dr. *Hoványi Gyula* jogtanár, törvényhatósági tag felebbezést, vagy helyesebben: panasz jogorvoslatot adott be a közigazgatási bírósághoz, a melyben képesítés hiánya miatt kéri *Rimler Károly* megválasztásának megsemmisítését. A beadványt tegnap pótlólag *Knapp Sándor* törvényhatósági tag is aláírta.

Tegnap egy másik panasz-jogorvoslat is érkezett a városhoz, a melyben szintén a választás megsemmisítését kéri dr. *Kazay Kálmán*, különösen azért, mert a tb. aljegyzőség által nem látja pótoiva az elméleti képzettséget s szabálytalanságokat talál a választási eljárásban.

A felebbezés szövege a következő:

Nagyméltóságu közigazgatási bíróság!

Nagyvárad várostörv. hat. bizottsága f. évi szept. hó 13-án tartott közgyűlésének 286/10767 határozata ellen, melylyel *Rimler Károly* rendőrkapitányt, Nagyvárad főjegyzőjévé megválasztotta, az alább kifejtendő indokaimnál fogva panasszal élek.

Az 1883. I. t.-cz. 34. §.-a azokra nézve, kik ezen törvény hatálya alá lépnek akár kine-

vezés, akár választás után nyert hivatalban tényleg szolgálatban vannak, nemcsak a hivatalukban való meghagyást, hanem az illető szakban, melyben a törvény találta — előléphetést is biztosít.

Ebből azonban nem az következik, hogy pl. ha valakit a hivatott törvény irnoki — szállásmesteri állásban talált, ugy azok alispánok, polgármesterek, főjegyzők, aljegyzők, rendőrkapitányok, főszolgabírák, árvaszéki elnökök és ülnökök is lehetnek, hanem hogy saját szakukban előléphetnek pl. irnokból lehet iktató, kiadó, irodatiszt, irodaigazgató, a szállásmesterből lehet főszállásmester, katonaiügyi előadó; tehát az 1883. évi I. t.-cz. hatályba léptével az ily alkalmazásban levők csakis a törvényes minősítés esetén léphetnek át a közigazgatás oly ágába, melyet ezen törvény minősítéshez kötött.

Másfelől a többször idézett törvény a tényleges alkalmazásban levőkre terjeszti ki — csupán ezen kedvezményt és pedig azon oknál fogva, mivel ezeknél a tényleges szolgálatban szerzett gyakorlati képesítés által az elméleti képesítés hiányát ellensúlyozva látja.

Már most kérdés, hogy a törvény mit ért a »tényleg szolgálatban vannak« kifejezés alatt?

Szerintem nem érthet mást, mint, hogy ilyenekül csak azok tekinthetők, akik akár kinevezés, akár választás után nyert s rendes fizetéssel ellátott rendszeresített hivatali töltenek be, mivel ezeket állásukból kimozdítani, megélhetésüktől megfosztani nem akarta.

Kétségtelen tény tehát, hogy a törvény tiszteletbeli kinevezésekre nem vonatkozik, azokat, kik tiszteletbeli állást töltöttek be, anyagi hátrány nem érte, ha ezen jellegüket a törvényes minősítés hiánya miatt el is vesztették s ha a kiténtetésre — mert a tiszteletbeliség egyének nem tekinthető — vágyódtak, ugy módjukban állott a minősítés utólagos megszerzése által a kiténtetést újból kiérdemelni.

Szerintem tehát *Rimler Károlynál* az államtudományi államvizsgálatról csak az esetben lehetett volna eltekinteni a jelölésnél, ha ő 1883. előtt mint tényleg szolgáló aljegyző működött volna; de mert ily tényleges alkalmazásban, sem pedig tényleges más alkalmazásban, mely az 1883. évi I. t.-cz. értelmében államtudományi államvizsgálathoz van kötve, nem állott, tőle az államtudományi államvizsgálat sikeres letételének beigazolása követelendő lett volna.

Azon körülmény, hogy az 1883. évi I. t.-cz. csakis a fogalmazó gyakornokokra és segéd-szolgabírákra nézve engedi meg azt, hogy az államtudományi vizsgálat nélkül is kinevezhetők, illetve megválaszthatók, de ezek is egy év leforgása alatt az államvizsgálat sikeres letételét igazolni kötelesek; szintén a mellett szól,

— Hát akkor áldja meg az Isten, én nem megyek az urral. Szólt és elindult.

Kezdtém kijönni a béketerüsből s rákiáltottam az emberre:

— Várjon hát és magyarázza meg, hogy minek a puska meg a fáklya?

— A fáklya kell kérem, mert rossz az út, a puska pedig kell, ha farkasokkal, vagy medvével találkozunk. Én ilyen sötétben pusztá kézzel el nem indulok semmiért sem.

— De barátom, hiszen maga félrebeszél. Hiszen a fürdőnek itt kell lenni valahol fél vagy legfeljebb egy órányira.

— Nem épen uram. Nekem jó lovaim vannak s ha fáklya meg puska volna és most elindulnánk, hajnalnál előbb még sem érnénk a fürdőbe.

— Hiszen, az van ide írva, hogy a fürdő a vasuti állomás közvetlen közelében van?

— Közel van uram, közel. Sokkal közelebb, mint a muntye máre, csak hogy azért még nappal is eltart az út 6—7 óráig.

Képzeltetik, hogy a guta majd megütött mérgemben. A vicinálison tett kellemes utazás után azt gondoltam, hogy a fürdőben szépen kipihenem magam s ime kistül, hogy még fáklyával és puskával is csak hajnalban lehetnék ott, ha ugyan a farkasok és a medvék meg nem ennének az uton. Nem volt mit tennem, elhatároztam, hogy megszálok és csak másnap reggel indulok tovább a fürdőbe.

— Vigyen a szállodába, mondtam a fuva-

rosnak, aki bámulatos flegmával nézte az én mérgelődésemet.

Az atyafi kivette a pipát a szájából, néhány percig gondolkozott s akkor a legbambább módon megszólalt:

— Mi az kérem?

— Micsoda? Hát vendéglő, vagy korcsma, vagy szálló, vagy bánom is én akármi, ahol megvacsorázom s meghálhassak, kiáltottam dühösen.

— Nincs uram, ilyesmi erre felé.

— Hát mi a menyörgős ménküt csinálók én akkor, hiszen csak nem hálhatok itt az ut-szélen?

— Az az ur dolga, hogy mit fog csinálni.

— Hát nincs korcsma a faluban?

— Van kérem, csak nincs benne korcsmáros. A mult héten ütötte agyon a sánta Mikulájnak a fia: Vaszali.

— Hát vezessen el a jegyzőhöz.

— A jegyző ur az ötödik faluban lakik kérem alásan.

— No hát papjuk csak van?

— Van bizony instálom, derék, fiatal papunk; ne régiben jött ide s a szomszéd falu papjának a leányát vette el...

— (No, hála Istennek!)

— ...hanem épen tegnap utazott el Aradra, valami egyházmegyei gyűlésre.

— Hát a tanító?

— Ó, azt elkergettük a faluból még kukoriczakapáláskor. Azt mondta, hogy nem elég

neki nyolczvan pengő fizetés meg egy pár csizma. Most aztán nincs tanítónk.

No, én szép helyre jutottam, gondoltam elkeseredetten. Sem korcsmáros, sem jegyző, sem pap, sem tanító. Hát hol fogom én tölteni az éjszakát? Ekkor egy mentő gondolatom támadt. Hopp, meg van!

— Hát van-e birájuk, ha már semmijük sincsen?

— Van tekintetes uram, én vagyok.

— No hát akkor se baj. Vigyen el a maga házába, adjon egy vaczkot, ahol meghuzsam magam, megfizetek én jól érte.

— Nem lehet ám kérem szépen, mert a régi házam összedőlt, az ujnak pedig még a falai sincsenek készen. Mi is künn hálunk a kertben, az almafa alatt. Hanem tudja mit az ur? Itt a kocsim, hozok bele szénát, elhálhat itt reggelig.

Természetesen el kellett fogadnom az ajánlatot, sőt még örültem is neki, mert nekem mérgemben még ez sem juto t volna eszembe. Hanem rettenetesen éhes voltam s így újra az én biró-fuvarosomhoz kellett fordulnom.

— Biró gazda, valami enniváló kellene.

— Hát kérem aludt-tejjet, kenyeret, szalonnát hozhatnék...

— Hozzon, amit akar, csak enniváló legyen!

Az öreg bekullogott a faluba s nemsokára visszatért egy fazék aludt tejjel, egy darab kenyérral és szalonnával. Jólaktam, aztán lefeküd-

hogymint Rimler Károlynak — ha a hivatolt törvény szerint államtudományi államvizsgálati bizonyítványhoz kötött tényleges alkalmazást elnyerni óhajtott — ezen vizsgát le kellett volna tenni, mire 1880-tól bőséges alkalma volt és Rimler Károlynak hogy rendőrkapitánnyá történt kinevezését 1890-ben felebbezéssel senki nem támadta meg, ez csak annak tulajdonítható, hogy senki sem lett felvilágosítva a felől, hogy minő okmányok alapján lett kinevezve.

Mint hogy pedig a többször idézett törvény szerint, vagy tényleges szolgálat által igazolandó gyakorlati képzettség, vagy pedig elméleti minősítés Rimler Károlyt illetőleg, úgy rendőrkapitánnyá lett kineveztetésénél, mint főjegyzővé történt megválasztásánál igazolva nem lett, mindkét előléptetése törvénybe ütköző tény képez.

Ezek kifogásaim a minősítés tekintetében. Másfelől a választást alakilag is kifogásolnom kell.

Láttuk mindannyian, hogy egyesek azon szavazókat, kik nem Rimler Károlyra szavazandók voltak, kezöknél fogva vezették az urnához s szavazati lapjaikat kicserélve a rendőrkapitányi tekintélyt illetve hatalmat érvényesítve a szavazati lapokat az illetőktől elvéve más — Rimler szavazati lapjaival szavaztatták az illetőket le.

Szabálytalan volt a szavazás azért is, mert így egyrészt annak titkos jellege már az által ellenőrizve lett, de még inkább az által, hogy a szavazati lapokat gyűjtő láda, a melyen a szavazati lapok bedobása céljából egy keskeny nyílás van, — nyitva tartatott és a szavazati lapok a szavazatszedő küldöttség elnöke által — a ki Rimler Károlynak főkortese volt — elkülönítve lettek berakhatók s így oly egyének szavazatát a kik a rendőrkapitányi hatalomnak leginkább ki vannak téve, mint p. u. vendég-lősök, kávéosok, kereskedők, borszáritók, hentesek stb. ily formán presszionálhatók, — illetve ellenőrizhetők lehettek. — A minek bebizonyítására a bizonyítási eljárás elrendelését kérem, a mikor azt tanukkal fogom igazolni. — Hogy pedig Mezey Mihály Rimler Károlynak főkortese volt, ennek igazolására kérem azon nyomtatott felhívásokat beszerezni, melyeket a választók előtt a törv. hat. bizottság tagjainak neve aláírásával szétküldött.

Tisztelettel kérem a Nagyméltóságú közigazgatási bíróságot, miszerint egyrésztől Rimler Károly jelölésére vonatkozó okmányokat, nem különben a tudomásom szerint hiányzó államtudományi vizsgálati bizonyítványt bekívánni s *minthogy ez nem létezik*, a választást törvényes minősítés hiánya miatt, más részről a választás megejtése körül elkövetett, a tör-

vény intenciójával ellenkező alaki sérelmek miatt megsemmisíteni méltóztassék!

Kelt Nagyvárad, 1900. szeptember 27-én

alázatos szolgája

Dr. Kazay Kálmán,

trv. hat. biz. tag.

A Szigligeti-Társaság választmányi ülése.

— A nagyváradai képkiallítás. —

Nagyfontosságú ülést tartott tegnap délután fél ötkor a Szigligeti-Társaság választmánya. Az őszi és téli munkaprogramra vonatkozólag jöttek megállapodásra és a hogy a határozatokból következtetni lehet, a Szigligeti-Társaság az ideitől új, munkásabb és sikerekben is gazdagabb korszakot fog megkezdni.

Mindenek előtt a képkiallítás ügyében tárgyalta a bizottság jelentését. Radó Ignác elnöke alatt Sas Ede és Huzella Gyula képeznek egy kis, de lelkes bizottságot, mely már eddig is sokat tett a kiállítás sikere érdekében. Sokat dolgoztak, de azt hisszük, ily nagy fontosságú kérdésben tulsokat tenni soha sem lehet. Arról van szó, hogy Nagyváradon a művészetnek *othont* teremtsünk s Nagyvárad közönségének alkalmat adjunk a magyar művészet megismerésére.

Ezért lépett érintkezésbe a Szigligeti-Társaság az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulattal, mely ma a magyar képzőművészet képviselőjének tekinthető. Már maga ez a körülmény előre biztosítja a képtárlat magas színvonalát. Ha ehhez a nagyváradai közönség pártolása fog járulni — miben nem kételkedünk — akkor a kiállítás fényes sikere minden tekintetben biztos.

Ugy tudjuk, hogy ebben az esetben az ideitárlat csak első lépés lesz egy nagyszabású akcióhoz. Szándéka a Szigligeti-Társaságnak a magyar művészet és Nagyvárad kapcsolatát állandóvá tenni s minden évben rendezni városunkban képzőművészeti képkiallítást.

Érdekesnek ígérkezik a kiállítással kapcsolatosan tervezett *művészeti tárgy felolvasás*, valamint a december másodikán *Vörösmarty*

százéves születési évfordulóján rendezendő *emlékünnepe* is. Mindezekről alábbi részletes tudósításaink szólnak:

Folyó ügyek.

Jelen voltak az ülésen: *Rádl* Ödön elnök, Radó Ignác, Bodor Károly főtitkár, Szombathy István dr., Sas Ede, Böszörményi Géza, Várady Zsigmond dr., Adorján Armin dr., Gyémánt Jenő dr., Berkovits Ferencz dr.

Rádl Ödön a folyó ügyek során bejelentette, hogy Tisza Kálmán, Nagyvárad képviselője legutóbbi itt léte alkalmával 400 koronával a társaság alapító tagjai közé lépett. Indítványozza, hogy a választmány az alapítványért jegyzőkönyvi köszönetét fejezze ki. A választmány az indítványt elfogadta.

Várady Zsigmond dr. indítványára a tanácsnak a színház megnyitására vonatkozólag küldött átiratából köszönettel veszik tudomásul, hogy a város a Szigligeti-Színház megnyitása alkalmával kiadott albumból 150 példányt megrendelt.

A képkiallítás.

Rádl elnök előterjesztette a képzőművészeti-társulat átiratát, mely szerint a kiállítás október 24. és 25. táján megnyitható lesz. Az erre vonatkozó jelentés, melyet Radó Ignác szerkesztett, kiemeli, hogy a kiállítás költségeit sikerült a minimumra redukálni, amennyiben minden kikölcsonözhető kikölcsonöztek, s a vasuti szállításban is sikerült annyi kedvezményt elérni, hogy a képek Szegedről Nagyváradra féláron fognak szállíttatni. Mivel még több kérdés, így a helyiség ügye is eldöntésre vár, egyelőre a bizottság megtartja a mandátumát. Ehhez az elnök hozzájárul s Radó Ignácnak köszönetet mond a fáradozásaiért, de egyúttal idejét látná a tervezett nagyobb bizottság kiküldésének. Eme nagyobb bizottságba több tagot ajánl, mint szakférfiakat, továbbá társadalmunk néhány szerepvivő alakját és a lapszerkesztőket.

Radó Ignác e tagokat kevésnek találja. Nagy bizottságot akar ez alkalomra összehozni, mint ahogy más nagy vidéki városokban hatalmas képzőművészeti társulatokat talált, melyek nagyszabásuan tudták rendezni a kiállításokat. Ennélfogva egy nagy »ad hoc« társaságot kíván alakítani, amelybe elsősorban védnökül felkérendőnek tartja a bibornokot, a főispánt, tagokul azokat, a kik a tavaszi amateur kiállításán szerepeltek, mindazokat, kik a az ügy iránt érdeklődnek, valamint Nagyvárad összes ez iránt érdeklődő hölgyeit. Ezeket a tagokat a választmány kérje fel. Elnöknek *Mezey* Mihályt ajánlja.

A társaság így határozott, azzal a pótlással, hogy társelnökké *Mezey* mellé *Radó* Ignácot és *Hoványi* Gézát választották meg. — Ezekhez még mintegy száz tagot fognak választani a nagy bizottságba.

A munkaprogramm.

Rádl Ödön elnök az őszi és téli 3 felolvasást indítványoz: decz. 1-én *Vörösmarty* ülést, január végén egy felolvasást és márcz. 18-án a rendes Szigligeti-ülést.

Radó Ignác felveti az eszmét, hogy november 4-én a kiállítás alkalmával még egy művészeti tárgy felolvasást tartsanak és pedig a kiállítás tárgyaival kapcsolatban. Erre felkérendőnek tartja *Hajós* Ignácot, a ki a kiállításról, és *Némethy* Gyula drt., aki a magyar képzőművészet történelméről tartana felolvasást.

A választmány az elnök indítványát *Radó* Ignáccal kiegészítve elfogadja.

tem. Az öreg elment a lovaival a mezőre. Hanem, nagyon csalódtok, ha azt hiszitek, hogy el tudtam aludni. Egész éjszaka a koresmáros volt az eszemben, akit a sánta Mikuláj fia, a Vaszali agyonütött. S mivel elfelejtettem a bírótól megkérdezni, hogy elfogták-e a Vaszali, nyugtalanokodni kezdtem. Ezre azon járt az eszem, hogy hátha most a Vaszali, vagy egy másik Vaszali odakerülne és megtámadna, mit csinálnék. Vagy ha egy farkas, vagy egy medve... Ha legalább egy fátylam, vagy egy puskám lenne. Felfogadtam, hogy azontul többet fátyla és puská nélkül nem utazom.

Hosszas, kínos várakozás után, eljött a reggel, anélkül, hogy egy mákszemnyit is aludtam volna. Előkerült a bíró is, befogta a lovakat s elindultunk, a közvetlen közelben fekvő fűrdő felé. Gyönyörű szép nyári reggel volt, az égen tenyérnyi felhőt sem lehetett látni. Előtűnk a kéklő hegycsoportok oly szép panorámát alkottak, hogy már kárpótólva éreztem volna magamat minden kiállott kellemetlenségért, ha az öreg meg nem szólal:

— Hej, uram félek, hogy megázunk! Nagyon füstölt reggel a muntegy márel!

No, nem is kellene egyéb Istencsodája csak hogy mindenkire ráadásul még meg is áz zam. Az ég olyan szép tiszta volt, hogy teljesen megnyugtatót s éppenséggel nem sokat törődtem a bíró meteorológiai jóslatával. Azt gondoltam, hogy tréfál. Vagy két órai utazás, jobban mondvá mászás és kapaszkodás után azonban egyszerre csak azt láttam, hogy az ég-

bolt tetjesen beborult. De az oly rövid idő alatt történt, hogy csak akkor vettem észre, mikor az öreg bíró kifordította a szűrét. Nem igen messze haladtunk, mikor éles, hideg szél kezdett fújni, ami csakhamar minden átmenet nélkül valóságos orkánná változott. Az ég teljesen elsötétült, azután esni kezdett az eső. — Előbb csak lassan, de kis idő múlva úgy zuhogott a zápor, hogy pár perc alatt bőrig áztam. De ez még semmi sem volt ahhoz képest, ami azután következett. A zivatar teljes erejével kitért. Mennydörgött, villámlott, csattogott kegyetlenül, a szél rémesen süvített, a zápor pedig hullott a nyakunk közzé, mintha csak öntötték volna. Azt hittem, hogy elérkezett a végítélet s ott pusztulok el az erdő közepén 800—900 méter magasságban a tenger színe fölött.

Körülbelül fél óráig tartott a zivatar, amely annyira megrongálta az utat, hogy az öreg bíró két gebéje alig tudta fölvonsozni a fűrdőbe az üres kocsit, mert én annyira megsajnáltam a szegény párakat, hogy gyalogosan mentem föl. Így aztán nem hat, hanem nyolcz órai kintlódás után érkeztem föl elcsigázva a fűrdőbe, amely a vasuti állomás közvetlen közelében fekszik.

De mivel itt a vacsora ideje — szólta Béla ur, — a fogadtatást és ami más egyéb történt velem a fűrdőn, azt majd elmondom máskor.

A közpözüvészet felolvasáson szereplőket Radó Ignác és Böszörményi Géza fogják felkérni a választmány nevében.

A Vörösmarty-ünnepélyre Kurländer Ede indítványt adott be, mely megegyező tárgyú az elnöki előterjesztéssel. Az ünnepély tárgysorozata volna egy elnöki megnyitó, Vörösmarty néhány költeményének elszavalása, egy alkalmi költemény és Vörösmartynek méltatása, mely utóbbi feladatra Szombathy István drt. kérték fel, az alkalmi vers megírására és elszavalására pedig Krüger Aladárt.

Tagajánlások.

Elnök ajánlja új tagokul Fröhlichné Mórincz Paulát, Krüger Aladárt és Ady Endrét. Mind a hármat egyhangulag megválasztották.

Az ülés $\frac{3}{4}$ 6 órakor véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Szept. 30. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Sasban. Szept. 30. Országos kerékpár-verseny Nagyváradon a Sporttérén, d. u. 2 órakor.

Szept. 30. A hegyközség közgyűlése a városházán d. e. 11 órakor.

* A színház megnyitása. A színház megnyitásának intézésére kiküldött szűkebb bizottságot ma, szeptember 28-án délelőtt 9 órára értekezletre hívta össze Hoványi Géza elnök. A bizottság tagjai Komlóssy József, Mezey Mihály, dr. Radó Ignác és Rimler Károly. Ez alkalommal a színház megnyitásának módozatait, a meghívók szövegét állapítják meg, intézkednek a vendégek elszállásolása és a színházi jegyek beosztása tekintetében s megbeszélik azt az újabb felmerült tervet, hogy a megnyitás alkalmával zárköllettel legyen-e vagy sem. Ez a bizottság fogja felhívni az erre illetékes városi tisztviselőket, hogy záros határidő alatt váltsák meg a megnyitó előadásra jegyeiket, ha erre igényt tartanak.

* Kaszárnyából bérház. A Sztaroveczky-utcán levő u. n. Füzes szükség laktanya istállója leégett s a felépítése s fentartása olyan összegbe kerülne a városnak, mint tulajdonosnak, a mely nem áll arányban sem a biztosító társulat által fizetett összeggel, sem az évi bérösszeggel. Ezért a katonasággal kötött bérszerződést kölcsönösen megszüntették. Az épületet október elsején délelőtt veszi át a huszár pótkeret parancsnokságától a város. Azután határoznak a felett, hogy miként értékesíti továbbra a város. Hir szerint egyelőre bérházzá fogják átalakítani.

* Új ügyvéd. Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd-jelölt e hó 26-án kiváló sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát. Mint halljuk, a fiatal ügyvéd legközelebb városunkban nyitja meg ügyvédi irodáját.

* Kinevezések a vámszemélyzetnél. Az új vámszabályzat életbe léptetése alkalmából a városi vámszemélyzetben több változás lesz október elsejétől. A törvényhatóság két vámenelőri állást létesített. A polgármester ezek egyikére Horváth Jánost nevezte ki, aki már hosszú évek óta szorgalommal, becsületesen szolgálja a várost, mint vámkezelő. A másik ellenőri állásra Farkas József eddigi napidíjas vámenelőrt, helypénzszedővé Krusch Béla vámost és végül a hétfői, keddi és végül a pénteki heti és országos vásáros napokon teljesítendő helypénzszedői szolgálatra Kósa Andrászt nevezte ki a polgármester.

* Földessy Károly buczuzása. Földessy Károly posta táviráda felügyelőt, a nagyvárad-pályaudvari hivatal vezetőjét, nagy kitüntetés érte, a miniszterium megbizta őt a Budapest-kézbesítő postahivatal vezetésével.

A Budapest-kézbesítő postahivatal az ország legnagyobb hivatala, mert a fővárosba szülő összes anyagok innen lesznek Budapesten elkészítve. Így nagy teher és felelőség hárulik a főnökre; a hivatal vezetését csakis szakavatott, kipróbált ember képes minden fennakadás nélkül pontosan vezetni.

Hogy a Bpest-kézbesítő postahivatalban a főnöki állás megüresedett, Földessyt szemelték ki az állás betöltésére, ki az egész országban a kézbesítési eljárás legalaposabb ismerője.

Ugy szólnán Nagyvárad volt Budapest után az első vidéki város, a hol a házhoz kézbesítés legelsőben sikeresen bevált, a mi főleg Földessy érdeme.

Folyó hó 29-én foglalja el új állását s ez alkalomból tisztársai, jóbarátai, ismerősei bucsulakomára gyűltek össze a Zöldfa-vendéglő nagyszobájában.

Jelen voltak:

Schöpflin Ágoston posta-igazgató, Velyáczy táblabíró, Kurovsky törvényszéki bíró, Bari táblai elnöki titkár, Lukács áll. főnök, Gilnreiner, Boronkay, Tolnay Miklós, Grósz József mérnök, Biró Ferencz, Buhl Emil titkár, Szücs József titkár, Hendel Ottó számv. főnök, Debreczy Imre, Popovics István Debreczen pu-i főnök, Kurovsky Zsigmond bányász mérnök (Zalatna), Gólya B., Szentpály erdész, Rátkay József, Makray József, Zsdánszky, Erdélyi Zoltán; Jäger Aurél; Niedermann Antal, Nogáll Pál, ezen kívül a nagyvárad három kincstári postahivatal összes személyzete.

Szólásra Schöpflin igazgató emelkedett fel először, ki vázolván azokat a nehézségeket, melyeket Földessy az új hivatalban talál, ama hitének ad kifejezést, hogy legyőzve azokat, biztos kézzel fogja azt is vezetni. — Egészségére üríti poharát.

Novák György a Földessy vezetése alatt működött tisztviselőik nevében megható poetikus szavakkal tolmácsolta mindnyájuk fájdalomát.

Földessy meghatottan beszél; csemete volt a hivatal mikor idejött, vele együtt nőtt fel; — tisztársaitól bucsuzik.

Erdélyi Zoltán humoros tószóban kívánt szerencsés utat Földessynek.

Halász Lajos nagyon sajnálja Földessy távozását, a ki a hírlapírókkal szemben mindenkör a legnagyobb előzékenységet és figyelmet tanusította. Hálás köszönetet mond ezért és kívánja, hogy új hivatalában a szerencse és Isten áldása kísérje.

A társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt Rácz Jóska zenéje mellett.

A felszolgált ételek és italok Czegléd régi jóhírnevének megfelelők voltak.

*

Távozásra alkalmából a nagyvárad posta altisztek és szolgák testületileg tisztelegtek volt főnöküknek, hogy elbúcsúzzanak tőle s köszönetüket fejezzék ki eddigi szives jóindulatáért. A tisztelgők nevében Kucsik Sándor p. t. altiszt csinos beszédet mondott, a melyben mély köszönetük mellett mindannyiuk igaz ragaszkodását és szeretetét tolmácsolta. — Földessy Károly főnök meleg köszönetet mondott a megemlékezésért s szívből jövő szavakkal búcsuzott el a tisztelgőktől.

* Új anyakönyvvezető. A belügyminiszter a tenkei anyakönyvi kerületbe Rózsa László okleveles jegyzőt anyakönyvvezető helyettesé kinevezte.

* A szent év bezárása. Rómából írják: A szent év végével éppen olyan fényes ünnepély keretében fog megtörténni a Szent Péter-templom szent kapujának bezárása, mint ahogy a megnyitása történt tavaly karácsonykor. A bezáráshoz szükséges téglák mintáját már elkészítették és a napokban be is mutatták a pápának. Minden egyes téglára aranyfüsttel lesz befuttatva és egyik oldalán a pápa címere, a másikon pedig a szent év dátuma lesz bepréselve. A most megnyitott szent kapu téglái még 1825-ből valók, mert a mostani pápa előtt XII. Leo volt az utolsó, aki megünnepelte a szent évet. XIII. Leo pápa azonban azt a reményét fejezte ki, hogy utóda 1925-ben szintén meg fogja ünnepelni a szent évet.

* A költségvetés közszemlén. Nagyvárad város jövő évi költségvetését letárgyalta a pénzügyi szakbizottság s az októberi közgyűlésen kerül a törvényhatóság elé. Előbb azonban közszemlére lesz kitéve. Erre nézve a következő értesítést vettük: Nagyvárad város házi pénztára a házi pénztárban kezelt alapok és alapítványok bevételei és kiadásairól az 1901. évre szerkesztett költségelirányzat a tanács és pénzügyi szakbizottság mai napon tartott együttes ülésében megállapított az 1885. évi XXI. t.-cz. 17. §-a rendelkezéséhez képest f. évi szeptember hó 28-ik napjától október hó 12-ik napjáig terjedő 15 napon a városi számvevői hivatal helyiségében közszemlére kitétetik. Miről a város közönségét azon felhívás mellett értesitem, hogy a költségelirányzatot ezen határidő alatt bármely adófizető polgárnak megtekinteni joga van s az ellen netaláni előterjesztését írásban a tanács mint állandó választmányhoz a f. évi október hó 18-ik napjára kintűzött közgyűlés határidejét megelőzőleg 5 nappal megadhatja. Kelt Nagyvárad város tanácsának 1900. évi szeptember hó 25. s következő napjain tartott üléséből. Komlóssy József, polgármester helyettes.

* A színház épület márványtáblái. Több ízben vitakoztak a felett, hogy Nagyvárad díszes új színházának lépcsőházában helyezzenek-e el a szokáshoz képest köztáblákat, a melyen a létesítők nevei örökíttessenek meg. Végre is akként döntöttek, hogy ilyen táblák minden nagyobb középületben vannak s így itt is helyén való ilyenek beillesztése. Tegnap helyezték el a remek vörös márványtáblákat. A bazár épület felőli földszinti lépcsőházban a tábla felirata a következő:

I. FERENCZ JÓZSEF

Ő császári és apostoli királyi felségének dicső uralkodása alatt

S Z É L L K Á L M Á N

miniszterelnöksége és belügyminisztersége

BEÖTHY LÁSZLÓ dr. főispánsága

BULYOVSKY JÓZSEF dr. polgármestersége

idejében építtette

Nagyvárad város közönsége:

*

A baloldali lépcsőházban levő tábla felirata:

FELLNER és HELMER műépítészek tervei szerint

BUSCH DÁVID városi főmérnök felügyelete

KRUBICZA JÓZSEF építész művezetése alatt

1899—1900. évben építtették

RIMANÓCZY KÁLMÁN

GUTTMANN JÓZSEF és RENDES VILMOS nagyváradai építészek.

* Kinevezés és áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Amigó Etelka nagybáródi tanítónőt a *harasztói* állami elemi iskolához áthelyezte, nagybáródi tanítónővé pedig *Grexa* Klára okleveles tanítónőt nevezte ki.

* **Választások a jogakadémián.** A nagy igazgatóság, mely a választások előtt a jogászokat eltölti, ma este véget ér. Letűnnek a kortes-tollak s csak a hirdetési táblákon elhagyatva busuló plakátok fogják még hirdetni az izgalmas napok emlékét elfakult betűikkel: »*Jogakadémiai polgárok! Szavazzatok X. Y-ra!*« A szavazást *Molnár Imre* dr. jogtanár fogja vezetni mint tanárelnök. Az olvasókör elnökségére egy jelölt van: *Ormay Lajos*, a kit egyhangulag fognak megválasztani. Ellenben heves küzdelemre van kilátás a segélyegyleti elnöki szék körül. Két jelölt körül csoportosulnak a jogászok. Az egyik *Szék Mihály*, a ki tavaly mint az egyesület főjegyzője igen sokat dolgozott az ifjúság érdekében s a ki mindenképpen legmáltóbb rá, hogy társai bizalma benne összpontosuljon. A másik jelölt az ifjúságnak egyik rokonszenves tagja *Knapp Lajos*, kinek szintén nagy pártja van.

* **Milyen lesz a többi újpénz.** A tizkoronás bankjegyek kibocsátását, értesülésünk szerint, január közepére tervezi az osztrák-magyar bank. Alapszínük enyhe lilaszín lesz. Az ötven-ötven koronás bankjegyek kék, a száz koronásnak zöld, az ötszáz koronás szürke és az ezer koronásnak barna lesz a főszíne. A huszkoronások kibocsátása, bár lassan, de megszakítás nélkül folyamatban van. Naponként 100 csomót adnak át a forgalomnak; mind-egyik csomóban 1000 darab bankjegy van, az összes érték tehát két millió korona. Gyorsabban nem lehet a kibocsátást végezni, mert a már meglévő készlet s a készítés technikája nem engedi meg. Eppen azért a tizforintos bankjegyeket egyelőre nem is vonják be, hanem a mi beérkezik a bankhoz, azt ismét visszadják a közforgalomnak a megállapított kontinens erejéig.

* **Tultettek rajtunk.** Azon közgyűlési határozat folytán, hogy Bécs község tanácsa elhatározta, hogy Budapestet minden postai küldeményen Ofen-Pesthnek fogják írni, *Szokolay Tamás* indítványára Nagyvárad város közgyűlése elhatározta, hogy feliratilag kéri a belügyminisztert a magyar helynevek használatáról szóló törvény mielőbbi életbeléptetésére. Ezen feliratot pártolás végett az összes törvényhatóságoknak megküldötték. Zalavármegye értesítette Nagyvárad városát, hogy a bécsi határozaton megbotránkozva, elhatározta, miként a Nagyváradéhoz hasonló kérvényt intéz a miniszterelnökhöz, belügyminiszterhez és a képviselőházhoz. — Zalamegye tehát még tovább ment mint Nagyvárad városa.

* **Éjjeli látogatók.** Tegnap éjjel *Moskovits Sámuel* Kőfaragó-utcán levő szatócs tüzletébe ismeretlen tettesek behatoltak és az éjcsendjében zavartalanul garázdálkodtak. A készletben levő szivarokat, dohányt, több süveg cukrot, azonkívül szalonnát, a fiókból vagy hat korona készpénzt és egy coral kövű aranygyűrűt elémeltek és nyomtalanul eltűntek. A rendőrség erőlyesen nyomozza a titokzatos gazembereket.

* **Egy derék öreg ur halála.** Biharvármegye székházán ismét gyászlobogó leng. A megyei törvényhatóság egyik becsült tagja: *Gyurkovits Vincze* meghalt. Az elhunyt hosszú évtizedekig volt a bihar-diószegi gróf *Zichy* uradalom igazgatója s ezen állásában fontos szerepet vitt a megye gazdasági ügyeiben. *Gyurkovits* Kornél főmérnök és *Gyurkovits* Károly földbirtokos testvérüket vesztették az elhunytban. A jobblétre szenderült derék öreg ur hosszabb idő óta súlyos beteg volt. Halála tegnap reggel 4 órákor következett be s temetése holnap, szombaton fél 10 órákor lesz Nagyváradon, az uri-utcai gyászházánál. A család által kiadott gyászjelentés következik:

Özv. Schuster Károlyné, szül. sikabonyi Gyurkovits Emma, sikabonyi Gyurkovits Károly

földbirtokos, sikabonyi Gyurkovits Kornél kir. főmérnök, Loyka Károlyné szül. sikabonyi Gyurkovits Viktória ugy a magok mint az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvel tudatják a legjobb testvér, illetve rokon sikabonyi *Gyurkovits Vincze*, a bihar-diószegi uradalom nyugalmazott ispenktora s Biharvármegye bizottsági tagjának f. évi szeptember hó 27-én napján reggeli 4 órákor, súlyos betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 68-ik évében történt elhunytát. A megboldogult hült teteme folyó hó 29-én d. e. fél 10 órákor fog az Uri-utca 690. számú gyászházánál beszenteltetni és az olasz-i róm. kath. plebánia-templomban bemutatandó engesztelő szent misé-áldozat után az olasz-i róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végítzességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei fájdalmas szívvel meghivatnak. Nagyvárad, 1900. szept. 27. Béke lengjen porai felett!

* **Az ipartestület kérelme.** Ezelőtt 25 évvel halt meg Nagyváradon *Haas Gottlieb* magánzó, a ki tekintélyes vagyont hagyott jótékonycélokra, s ezek között több ezer forintot arra, hogy szegény, kezdő iparosoknak adják ki kamat nélküli kölcsönképen, de teljes biztosíték mellett. Ezt az összeget Nagyvárad városa kezeli, de nem az örökös kivánsága szerint, hanem takarékpénztárban gyűmölcsöt-tenve. És pedig azon okból, mert a kezdő iparosok nem tudnak kellő biztosítékot nyújtani. A nagyváradai ipartestület, a melynek kebelében állami támogatás és felügyelet mellett hitelszövetkezet áll fenn, kérvényt intézett a városhoz, amelyben kifejti, hogy a hitelszövetkezet teljes garanciát nyújt, hisz az államtól is van kamat nélküli kölcsöne, továbbá jobban tudja, hogy melyik iparos van jobban ráutalva a kölcsönre, s ezek után azon kérelmet adja elő, hogy a *Haas Gottlieb*-féle, céljától ugys eltérően kezelt alapítványt az ipartestület kezelése alá bocsássa. Az alap jelenleg 16.800 koronára rug.

* **A főváros virillistái.** A főváros igazoló választmánya most teszi közzé Budapest virillistáinak lajstromát. A lajstromban összesen 1146 adófizető szerepel, akik egyenként 1000 koronánál több adót fizetnek évente. A legelső adófizető *Taller Károly* 67.257, az 1146-ik *Gazsó László* 1000 és néhány koronával, Kerek adóösszegek szerint osztályozva a főváros 1146 pénzarisztokratáját s szem előtt tarva a »sovén« polgártársak által »felekezeti«-nek nevezett kérést, ezt az eredményt kapjuk:

20.000 koronán felül fizet	18	ebből zsidó	12
20.000 » » »	53	» »	27
9.000 » » »	12	» »	2
8.000 » » »	27	» »	15
7.000 » » »	26	» »	8
6.000 » » »	31	» »	13
5.000 » » »	55	» »	25
4.000 » » »	87	» »	49
3.000 » » »	109	» »	40
2.000 » » »	253	» »	126
1.000 » » »	475	» »	291
	1146		608

* **Büntetés elől a halálba.** A múltkor megirtuk volt, hogy *Fábián* Sándor kárpitós segéd a fölötti szegényében, hogy lopott és mint katonaszökevény is félt a büntetéstől, mielőtt elfogták volna, mellbe lötte magát. Az öngyilkos fiatalembert beszállították a biharmegyei közkörházba, azonban a sebe halálos volt s minden gondos ápolás daczára tegnap délután kiszenvedett.

* **Félláru vasuti jegyek.** A félláru vasuti jegy váltására jogosító arczképes igazolványok ügyében a magyar királyi államvasutak igazgatósága a következőkről értesít: A folyó évre szóló félláru vasuti jegy váltására jogosító arczképes évi igazolványok abból a czélból, hogy az 1901. évre idejekorán érvényesíthetők le-

gyenek, a magyar kir. államvasutak igazgatóságához már ez évi október hónap 1-től kezdve beküldhetők; azon jogosultak pedig, kik ez évben ily igazolvány birtokában nincsennek, de ilyet a maguk részére az 1901. évre váltani kívánnak, az igazolványok kiállítását ugyancsak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik.

* **Öngyilkos iskolai igazgató.** *Baumann* József, budapesti születésű 64 éves népiskolai igazgató ma reggel a madách-utcai elemi népiskola egyik félreeső helyén fölakasztotta magát és meghalt. Levelet hagyott hátra, a melyben tettének okául bírósági idézést mond. Tanunak hívták egyik fővárosi tanító kollégája ügyében, amelyben neki terhelőleg kellett volna vallania. Az érzékeny ember annyira nem tudta ezt a gondolatot elviselni, hogy inkább a halálba ment. Holttestét a rendőrség lakásán hagyta.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő táv-irataink szólnak:

Kinában nem lesz béke.

London, szept. 27. (Saját tud. táv.) Times-nak jelentik Sanghaiból 25-éről: A jelek az mutatják, hogy a mandsu-párt mindinkább kihívó magatartást foglal el. Az itteni kinai ujságok jelentik, hogy elrendelték egy új palotának Sinanfuban való felépítését. Kinai forrásból eredő táv-iratok azt mondják, hogy Luhuanlint kanton alkirálylyá nevezték ki. Li-Hung-Csang Tiencinből orosz és japán csapatok kísérete mellett Pekingbe ment. Sheng jámenjében megerősítik a kinai sajtó által a minap terjesztett híreket, a melyek szerint Li-Hung-Csang a császári kormánytól titkos rendeleteket kapott, hogy az összes mozgósítható csapatokat vonja össze, a végből, hogy a fővárost ismét meghódítsák. Hozzáteszik azonban, hogy az alkirály ezeket a rendeleteket békealkudozó állásával összeférhetetleneknek tartja. Ugyanannak a lapnak jelentik Sanghaiból, hogy Kanton környékén rablók és munkanélküliek kifosztják a falvakat. Tokamhangban elpusztították a katolikus templomokat és a külföldieknek a közelben levő sirjait megszenteltelenítették. Kanton külvárosának amerikai templomát is lerombolták.

Amerika nem akar háborut.

Washington, szept. 27. (Saj. tud. táv.) Hivatalos körökben az a nézet uralkodik, hogy kívánatos, hogy a Kinában levő amerikai csapatok elhelyezésében eszközözendő változások *Walderssee* gróf megérkezése előtt végrehajtsanak. Az amerikai csapatok visszavonulására alapos oknak tekintik azt a körülményt, hogy a kinai események gyorsan háborura vezethetnek, melyet Németországnak és a többi hatalmaknak vonatkozása, hogy Kinával tárgyaljanak, bizonyára maga után vonna. Amerika nem engedi magát háboruba sodortatni annál kevésbbé, mert azt hiszi, hogy nincs ok a háborura a kinai kormány ellen. Ha valamely hadviselő hatalom Pekinget megszállva tartja, az amerikai követ-ség védőrsége mindig ott fog maradni.

Tuan herczeg a titkos tanács elnöke.

Washington, szept. 27. (Saját tud.) Hir szerint diplomáciai körökhöz az a hivatalos jelentés érkezett, hogy Tuan herczeg a titkos tanács elnökévé, nem

pedig a nagytitkári hivatal tagjává nevezetett ki.

Waldersee ultimátuma.

London, szept. 27. (Saját. tud. táv.) Times sanghaji távirata megerősíti, hogy Waldersee főparancsnok a kínai kormány-nak ultimátumot készül átadni, melyben a bünösök kiszolgáltatását követeli. Ha a kormány ezen követelésének nem tesz eleget, haladéktalanul megindítja a háborút.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje, magyar gazdaközönség folyóirata *Bernát István* szerkesztésében szeptemberi füzetében a következő érdekes tartalommal jelent meg:

Rágalmazott törekvések (B. I.). Ruskin mint szociálpolitikus (Geőcze Sarolta.) Birtokmegosztás Debreczenben (Zolnai Lajos). Gazdák Biztosító Szövetkezete (Rubinek Gyula). Új kiviteli utirány (Holek Samu). Hitelszövetkezetek Magyarországon (Mailáth József gróf). Az ármentesítés Magyarországon 1898-ban. Milyen legyen a telepítési törvény? (Buday Barna). Különlélek: Miskolc. — Fogyasztók és közvetítők. — A gabona-uzsora. — Zemplén bajai. — Francia munkások. — Zálogba tett Magyarországi Krónika.

A kitűnő s valóban hézagpótló folyóirat megjelenik havonként. — Előfizetési ára egy évre 12 korona. — Megrendelhető Budapesten, Baross-utca 10 sz. alatt.

Igazságszolgáltatás.

Politikai párbaj. Pulszky Agost országos képviselő és Sima Ferenc két év előtt kardpárbajt vívtak. Ma hirdették ki előttük a kuria ítéletét. A legfőbb bíróság épp úgy, mint a törvényszék és a tábla Pulszkyt öt napi, Sima Ferencet két heti államfogházra ítélte. Büntetések megkezdésére halasztást kértek és kaptak.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

- 2088 Almásy László — Sisa Mihály.
2089 Perin Szavéta — Perin Paulina.
2506 Kohn Miksa — Györgyi Antal.
2927 Ugyan abban az ügyben jelentés.
2712 Mitteleier Ede — Hurray Emilné.
2713 Di Leonardó testv. czég — Benkő Kálmán utóda.
2716 Biharmegyei Takarékpénztár — Bottlik Ferencz.
2745 Pfeifer Lipót — Spitzer Róza és társa.
2810 Fleischer Samu — Neumann Katalin és társai.
2813 Katz Andor — Kugler Antal és neje.

S P O R T.

Kerékpár-verseny.

A nagyváradai kerékpár-egyesület vasárnap, szeptember hó 30-án országos amateur-kerékpár és háromkerekű motor-versenyt rendez.

Ez alkalomra nemesak a szomszédos vidéki városokból, hanem a fővárosból is érkeznek vendég biciklisták, akik részt vesznek a versenyben s nagyban emelik annak érdekességét.

A verseny sorrendje a következő:

Verseny-bizottság:

Elnök: Kunz Gusztáv.
Verseny-bírák: Dr. Berkovits Miklós, Mezey Mihály, Laszthalner Kálmán (Debreczen), Fényes Manó, Fekete Sándor, Stern Márton, Kalenda János.
Czél-bírák: Blum Géza, Pallay Lajos.
Indítók: Ifj. Rimanóczy Kálmán, Janky Antal, Balog Vilmos.
Körszámolók: Lukács Lajos, Markovits Sándor, Atzél Zsigmond.
Számrendezők: Lévai Márton, Schönfeld Sámuel.
Időmérő: Weingärtner Andor.
Orvosok: Dr. Baróthy Ákos és Dr. Kassay Kálmán.
Versenytitkár: Fleischacker Hugó.
Pénztárnok: Knauer Károly.
Verseny-intéző: Mezey Mihály.

Pálya-bírák:

Friedländer Herman, Held S. József, Kelen Béla, Fenyves József, Schwartz Mór, Bitzó János, Kolliner Miksa, Klein Sámuel, Weisz József, Beck Nándor.
Intéző iroda a Sport-pavillonban.

Verseny-sorrend.

1 Megnyitó-verseny: 200 méter. 5 kör. Elsőnek, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem.

I. előfutam.

Minden előfutam 2 és 1/2 kör 1000 méter.

1. Greiner Frigyes (Bukarest, Szombathely, Zágráb) nemzetközi bajnok.
2. Papp Ferencz, Budapesti M. T. K. 10 km. bajnok.
3. Fehér István, Budapest Előre K. E.
4. Katzer Ödön, Budapest Előre K. E.
5. Püspöky Sándor, Budapest Condor K. E.
6. Petkovits Béla, Aradi meteor K. E.
7. Gömörly György, Aradi meteor K. E.
8. Süvegjártó Kálmán, Budapesti Trainingiskola.

II. előfutam.

9. Schwartz Sándor Aradi meteor K. E.
10. Ifj. Krebsz Gyula Aradi bajnok meteor K. E.
11. Kövessy Rezső Debreczeni P. K. E.
12. Hegyi Artur Debreczeni P. K. E.
13. Dajka Endre Debreczeni Torna E.
14. Závodszy Samu Nagyvárad K. E.
15. Barna Géza Nagyvárad K. E.
16. Blóz Géza Magyar K. Sz.
17. Wiegand Rezső Budapesti Trainingiskola.

2. Egyleti-verseny.

1. Závodszy Samu Nagyvárad K. E.
2. Károlyi Antal Nagyvárad K. E.
3. Lőrinczy Rezső Nagyvárad K. E.
4. Sichert Ede Nagyvárad K. E.
5. Barna Géza Nagyvárad K. E.

3. **Vendégek versenye:** 3000 méter 7 1/2 kör. A Nagyvárad K. E. tagjainak kivételével. Elsőnek nagy ezüst és tiszteletdíj, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem.

I. Előfutam.

1. Ifj. Krebsz Gyula Aradi meteor bajnok.
2. Kövessy Rezső Debreczeni Polgári K. E.
3. Hegyi Artur Debreczeni Polgári K. E.
4. Dajka Endre Debreczeni Torna Egylet.
5. Blóz Géza M. K. E.
6. Schwartz Sándor Aradi meteor K. E.
7. Süvegjártó Kálmán Budapesti Trainingiskola.

II. Előfutam.

7. Greiner Frigyes nemzetközi bajnok.
8. Papp Ferencz Budapest bajnoka.
9. Fehér István Budapesti Előre K. E.
10. Katzer Ödön Budapesti Előre K. E.
11. Püspöky Sándor Budapesti Condor K. Egylet.
12. Petkovits Béla Aradi meteor K. E.
13. Gömörly György Aradi meteor K. E.
14. Wiegand Rezső Budapesti Trainingiskola.

4. **Fő verseny:** 10.000 méter. 25 kör. Elsőnek arany (30 korona érték) másodiknak nagy ezüst, harmadiknak kis ezüst, negyediknek bronz érem. Vezetési díj nagy ezüst érem.

1. Greiner Frigyes nemzetközi bajnok.
2. Papp Ferencz többszörös bajnok.
3. Fehér István Budapest.
4. Katzer Ödön Budapest.
5. Püspöky Sándor Budapest.
6. Petkovits Béla Arad.
7. Gömörly György Arad.
8. Schwartz Sándor Arad.
9. Ifj. Krebsz Gyula Arad.
10. Kövessy Rezső Debreczen.
11. Hegyi Artur Debreczen.
12. Dajka Endre Debreczen.
13. Závodszy Samu Nagyvárad.
14. Barna Géza Nagyvárad.
15. Süvegjártó Kálmán Budapesti Trainingiskola.
16. Wiegand Rezső Budapesti Trainingiskola.

5. **Akadály verseny:** 2000 méter. 5 kör. Elsőnek nagy ezüst, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem.

I. Előfutam.

1. Greiner Frigyes.
2. Papp Ferencz.
3. Fehér István.
4. Katzer Ödön.
5. Püspöky Sándor.
6. Petkovits Béla.
7. Gömörly György.
8. Süvegjártó Kálmán Budapesti Trainingiskola.

II. Előfutam.

9. Schwartz Sándor.
10. Ifj. Krebsz Gyula.
11. Kövessy Rezső.
12. Hegyi Artur.
13. Dajka Endre.
14. Závodszy Samu.
15. Barna Géza.
16. Blóz Géza.
17. Wiegand Rezső Budapesti Trainingiskola.

6. **Háromkerekű motorok versenye:** 3.000 méter. 7 és fél kör. Elsőnek aranyérem (30 kor. érték) és tiszteletdíj, másodiknak nagy ezüst érem tiszteletdíj, harmadiknak kis ezüst érem.

1. Wiegand Rezső, Budapesti Trainingiskola.
2. Papp Ferencz, budapesti Torna-egylet.
3. Katzer Ödön Budapesti Előre K. E.
4. Greiner Frigyes nemzetközi bajnok.
5. Süvegjártó Kálmán Budapesti Trainingiskola.

7. **Többlésű gépek versenye:** 3000 méter 7 1/2 kör, első párnak nagy ezüst és tiszteletdíj, másodiknak nagy ezüst, harmadiknak kis ezüst érem.

1. Wiegand és Süvegjártó.
2. Papp és Fehér.
3. Petkovits és Gömörly.
4. Závodszy és Károly.
5. Tóth és Blóz.
6. Greiner, Katzer, Barna, Sichert.

8. **Vigas verseny:** 1000 méter 2 1/2 kör. Elsőnek, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem.

Nevezés a birói páholynál.

Jelzések: Minden versenyszám megkezdését az intéző haranggal jelzi, — első jelzés a versenyzők készülődésére figyelmeztet, — második csengetés az indulás, — harmadik csengetés a verseny utolsó körének megkezdését jelzi.

Este fél 8 órakor társas vacsora, díj-kiosztás, táncmulatság a Sport-pavillonban, vacsorajegy 1 frt.

A vacsorán nem egyleti tagok is részt vehetnek.

TANUGY.

Érettségi vizsgálatok. A helybeli felső kereskedelmi iskolában Mártonffy Márton iparoktatási főigazgató elnöke alatt, Neschnera Andor, a szegedi fém- és faipariskola igazgatója közreműködésével a tegnapi napon tartott érettségi vizsgálaton megfelelték, Géher Pál, Grenerczy Béla.

A községi iskolaszék ülése.

A községi iskolaszék tegnap d. u. 4 órakor választó majd rendes gyűlést tartott.

A választást Mezey Mihály elnök, a közgazgatási bizottság kiküldöttje vezette.

A tanügyi bizottság javaslatát Réz Mihály olvasta fel; e szerint a bizottság első helyen jelölte Krébesz Ferenczet, második helyen Mohos Adámot és harmadik helyen Dezső Lajost; ezenkívül mint megfelelő képesítésű egyéneket felemlíti Frank Zoltánt, Tamás Zoltánt, Báthy Zoltánt és Bárdos Ödönt.

A szavazás elrendeltetvén, a beadott 28 szavazat közül kapott:

Krébesz Ferenc	9 szavazatot
Dezső Lajos	6 „
Báthy Zoltán	17 „
Felmér István	1 „

ennél fogva Báthy Zoltán a kisegítő tanítói állásra 8 viszonylagos szótöbbséggel megválasztott.

Jellemző, hogy a sok kitűnő képesítésű egyén közül éppen egy elégséges oklevelű embert tudott az iskolaszék megválasztani.

Jelen voltak:

Bary József, Ragány János, Vidovits Bonaventura, Mezey Mihály, Heringh Sándor, Mátéh Lajos, Hegyesi Márton, Grósz Menyhért, Réz Mihály, ifj. Ritoók Géza, Ficzek Lajos, Krüger Viktor, dr. Tóth Mihály, Sulyok István, Stark Gyula, Száhlender Károly, Szokoly Tamás, Auspitz Adolf, Istvánfy József, Ritoók Zsigmond, Márkus László, Molnár Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Hlatky Endre, Materny Imre, Gábel Jakab, dr. Sipos Árpád, Kékus Vidor, Vaday József, dr. Vucskics Gyula, dr. Hoványi Géza, dr. Radó Ignác, Bezkay Lajos és Várdi Mór.

Az eddigi szokástól eltérően Réz Mihály hivatalos jelentése helyett az elnök jelentett. Az elnöki jelentés szerint beiratkozott:

a polgári fiúiskolába	364 tanuló,
a polgári leányiskolába	245 „
az elemi iskolákba	1978 „

Összesen 2587 tanuló.

A következő tárgyakat az elnök egyszerű előterjesztésére majdnem mind tudomásul vették.

Községi iskolai igazgatók.

A kir. tanfelügyelő az iskolaszék előterjesztése alapján a következő tanítókat bizta meg az iskolaszék működési időtartamára a csoport igazgatói teendőikkel:

A polgári fiúiskolához dr. Tóth Mihályt.

A polgári leányiskolához özv. Rechten B. Zsófiát.

Az újvárosi elemi fiúiskolához Vaday Józsefet.

Az újvárosi elemi leányiskolához Bérczi Jánosné.

Az olasz-i elemi fiúiskolához Gasperik Lajost.

Az olasz-i elemi leányiskolához Katonáné T. Rózsát.

A váraljai elemi fiúiskolához Markovits Pált.

A váraljai elemi leányiskolához Varga Terézt.

Havi értesítő — alkalmi értesítő.

A nagyváradi összes községi iskolákban alkalmi értesítő van használatban; akkor küld ugyanis minden tanító a szülőknél értesítést, mikor annak szükségét látja. A miniszter által elrendelt havi értesítő használatát szorgalmazza a kir. tanfelügyelőség. Az iskolaszék a múlt évben és a most használatban lévő al-

kalmi értesítő mellett foglalt állást. Most is e határozatra utalva, mellőzi a havi értesítő kötelező használatát.

A felügyelői szabályzat.

Még állandóan kísért; most a miniszter ismeretes leiratát olvasták fel a gyűlésen, mely a szabályzatnak olyan módon való átdolgozását sürgeti, a mely a felügyelőnek ne az irodai, hanem a felügyeleti hatáskörét szélesítse. Érdekes epizód volt itt, hogy a kir. tábla építkezésénél a munkásoknak leharangoztak éppen akkor; meg is jegyezte egy bizottsági tag:

— Huzzák a felügyelői szabályzatnak a lélekharangot!

A min. leiratot kiadják a felügyelő igazgatói szabályzatot revidáló bizottságnak.

A polgári iskolai beiratások.

Eszmegazdag vitát provokált ez a tárgy. A fel. ig. jelentése alapján ugyanis felhívták a polg. iskola tantestületét, hogy a megbuktatott növendékek nagy számára adjon felvilágosítást. A polg. fiúiskola igazgatója aztán kimutatta, hogy 338 tanuló közül csak 95 bukott meg, tehát csak 29%. A jelentés azt mondja, hogy ez más polgári iskolákhoz viszonyítva nem sok. A tanári kar hiven teljesítette kötelességét, a melynek bizonyossága az az örömkönyv is, a mely a tanulók szeméből csillogott fel; dr. Sipos Árpád midőn ezeket az örömkönyveket nézi, észre kell hogy vegye a fájdalom ama könyeit is, a melyeket a bukottak sajtolt ki a gyermekek szeméből. Nem keresi, hogy mi lehet a bukottak oka; lehet, hogy a tanuló anyag rosszassága, lehet hogy a tanárok laza kötelességteljesítése, lehet hogy mindkettő. Midőn a tanári kar jövő működése elé reménytel néz, az üdvös szigort továbbra is figyelmébe ajánlja s kéri az iskolaszéket, hogy a tanári kar jelentését vegyék egyszerűen tudomásul és ne indítsanak abban vizsgálatot, mert ez ugyanis hiába való.

Hlatky Endre utal arra, hogy a tanári karnak kötelessége volt a váddal szemben védekezni, dicséri a tanári kar működését és csatlakozik a volt elnök indítványához.

Gábel Jakab azt bizonyítja, hogy az f. ig. csak kötelességét teljesítette, midőn e már évek óta következetesen ismétlődő symptomára rá mutatott; itt már olyan bajjal áll szemben az iskolaszék, a mit orvosolni kell; ő bizik a tanárok lelkiismeretes munkájában, de úgy látja, hogy a klasszifikálás alkalmával tulszigort alkalmaznak, midőn csatlakozását fejezi ki a dr. Sipos Árpád indítványához, — kéri annak elfogadását.

Dr. Sipos Árpád szavait magyarázva, kijelenti, hogy az ő indítványa nem akart a felügyelőnek megrovás lenni, nem kárba vészett a felszólalás, a mit e tárgyban provokált; ennek mindaddig ismétlődni kell, míg az illető vezető férfiakat jobb tankönyvek használatba vételére és a tanterv helyesebb beosztására nem sarkallja, egyszerűen míg számot nem vetnek odafele a gyermek korához mért felfogási képességével.

Ajánlja újólag javaslatát elfogadásra, melyet egyhangulag elfogadnak.

Új iskola.

A tanács két alternatív tervet küldött az iskolaszékhez az újvárosi közs. elemi fiú- és leány iskolák elhelyezésére vonatkozólag. Az iskolaszék dr. Sipos Árpád felszólalása után az emeletes épületet ajánlja a tanácsnak felépítésre.

Apróbb ügyek.

Katona Mihály fizetésemelés iránti kérelmét a tanács elutasította, — tudomásul vették.

Az elnököt felhatalmazták, hogy az olasz-i elemi fiúiskola szétválasztása folytán egy, az újvárosi elemi fiú II. és az olasz-i leányiskolák I. párhuzamos osztályának felállításával 2, összesen 3 ideiglenes tanerőt alkalmazzon.

Óó Dezsőnek 6 heti szabadságot adtak. Alvinczy Sándornénak megengedték, hogy a polg. leányiskola növendékeit heti két órában festésre, faégetésre s más ilyen amateur munkákra taníthassa.

Rátkay Emiliát kisegítő tanítónőnek előjegyzésbe veszik.

Ritoók Zsigmondné által adományozott 20 koronán az olasz-i elemi fiúiskola V. osztályu növendékei részére tankönyveket szereznek.

A polgári iskola párhuzamos osztálya.

Dr. Vucskics Gyula iskolaszéki tag, napirend előtt szólal fel e tárgyban. Kérdést intézett az elnökhöz, hogy a párhuzamos osztály felállításával felmerült 22 órát mely módon osztották fel? Mert tudomása szerint a nem választott kisegítő tanító is elvállalhat pár órát, meg a kebelbeli tantestület sincs még a törvényes óraszámmal megterhelve, kéri, hogy mindaddig az órákért ne fizessenek, míg azt a tanárok a törvényes óraszám keretén belül elvállalhatják.

Hegyesi Márton elnök siet megnyugtani a felszólalót, hogy a város óradíjat csak akkor fog fizetni, ha a kebelbeli tanerőket a törvényes óraszámában kihasználta.

Elnök válaszáat úgy dr. Vucskics Gyula, mint az iskolaszék megnyugvással vette tudomásul.

A gyűlés ezzel véget ért.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-6.

51.

— Ennyi az egész? — kérdezte Jaumard meghallgatva a tudósítást.

— Körülbelül. A ház mesterné azt hiszi, hogy a rendőrségtől való. Ő vezeti a háztartását. Semmi különösét sem talált, de a butorai mindig zárva vannak.

— Hm! csóválta a fejét Jaumard.

— Magánéletébe nem könnyű behatolni, véleményezte Lerouge. De mondja csak főnököm, nem furcsa-e, hogy ezek az adatok nagyon is ráillenek az ön derék társára?

— Hát azután?

— Én is csodálkozom! . . . Az igaz, kissé könnyelmű voltam ennél az üzletnél, de hát mit akasz? ez az ember pénzt hozott nekem, huszonegyezer frankot! Az egész dolog nagyon gyorsan ment, közzé tettem egy hirdetést, hogy társat keresek, másnap Langier jelentkezett, megbeszéltük a dolgot és egy hét múlva meg volt kötve az üzlet.

— Értem, de mégis talán kockázatos volt kissé társul fogadni valakit, kiről azt sem tudja, ki fia?

— Utóvégre ő nekem nem árthat. Ő csak pénzt adott, az ügykezelést kizárólag magamnak tartottam fenn. Neki csak olyan dolgokat adok, a miből azt gondolhatja, hogy mindent tud, pedig nem tud semmit. Most azonban haza mehatsz, csak ennyit akartam tudni.

— Megyek, de holnap reggel mehetek halászni?

— Holnap reggel maradj otthon, szükségem lehet rád más dologban.

Lerouge bánatosan sóhajta távozott.

Másnap Jakab, midőn Luciet és a Frémont-családot elhagyta, azon elhatározással ment dolga után, hogy feléje sem néz többé az ügynőknél, de érettebb megfontolás után eszébe jutott, hogy udvariasságból a lakására küldi az értesítést, azt pedig semmiképen sem akarta, hogy Lucie is megtudja bolondságát.

— Most már nem várakoztatták, hanem rögtön az irodába vezették.

Jaumard felolvasta Jakabnak Lerouge értesítését, ki megköszönve az ügynök fáradságát, távozni készült, de az visszatartotta.

— Ön nincs megelégedve az értesítéssel, mint látszik.

— De igen. Ha kevesebbet mondott volna akkor is meg volnék elégedve.

Az ajtó felé távozott, de Jaumard eléje állott.

— Bocsásson meg, hogy föltartoztatom, de én látom, hogy ön elégedetlen, kevesli az

